

Lärarguide vid genomförande av muntlig presentationsövning

Tips inför övningen:

- *Närvarolista*
- *Vid återkopplingen, möblera gärna i en U-form/öppen fyrkant så att alla kan se varandra*
- *Kopiera upp återkopplingsformulär*
- *Boka eventuellt en datorsal för självvärdering efteråt*

1. Lärarens roll är att skapa en positiv och trygg atmosfär. Detta görs bl.a. genom att ge tydliga instruktioner för övningen och att inta en positiv hållning till studenterna i gruppen. Viktigt är att åstadkomma en bra balans mellan ämnesinnehållet och återkopplingen på framträdandet.
2. Förklara hur återkopplingen ska gå till och att återkopplingen ska framföras på ett sådant sätt att varken presentatören eller återkopplaren ska behöva gå i försvarsställning. Gå även igenom återkopplingsformuläret som visar vilka områden man kan ge återkoppling på.
3. Utse presentatörer (ordning) och en eller ett par huvudåterkopplare för varje presentatör. Huvudåterkopplarna har särskilt ansvar för att ge muntlig återkoppling till presentatören. Alla studenter ska ha denna roll under övningstillfället, och alla ska få börja ge återkoppling vid ett tillfälle.
4. Vid stora grupper kan det vara lämpligt att begränsa antalet återkopplare per presentatör till 2-5 studenter. Alla bör försöka hitta minst två eller tre positiva saker och ge minst ett utvecklingsförslag. Många tycker det är svårt att ge utvecklingsförslag, men de är viktiga så att studenten som får återkoppling kan utvecklas i sin roll som presentatör.
5. Presentatören genomför sin presentation och efteråt ges tid för frågor och diskussion om ämnesinnehållet. Läraren kan här stimulera diskussionen genom att ställa frågor.
6. Presentatören får sedan mycket kort reflektera över frågan ”Hade du satt upp något speciellt mål för dig själv som du skulle tänka på inför den här övningen och hur gick det?”
7. Huvudåterkopplarna får ordet och talar om för presentatören vad hen tyckte var bra med presentationen och varför. Här kan man behöva guida studenterna och be om förtydliganden och exempel. Återkopplingen blir mer effektiv om man specificerar vad som gjorde att något var bra. Detta övar även upp förmågan att analysera vad det är som kan göra presentationer bra.

8. Man kan sedan lämna ordet fritt till övriga studenter som lägger till positiva synpunkter. Avslutningsvis kan du som lärare ta ordet själv och ge egna positiva synpunkter. Lärarens åsikter är viktiga så även om du tycker att allt redan är sagt kan det vara viktigt att bekräfta att du håller med om tidigare påståenden från studenter.
9. Huvudåterkopplarna ger ett eller två utvecklingsförslag (vad som kan utvecklas och varför/hur). För att tas emot på ett positivt sätt bör ett utvecklingsförslag vara formulerat så konkret och konstruktivt som möjligt där man beskriver ett önskvärt beteende för presentatören, gärna med förklaring t.ex. ”Om du tittar mer på åhörarna känner jag mig mer engagerad”. Detta är mer konstruktivt än att säga ”titta inte i taket så mycket”. Utvecklingsförslag bör vara formulerade med utgångspunkt ifrån studenten själv. Det personliga ”Jag hade lite svårt att hänga med på din inledning”, är lättare att ta emot än det mer generella påståendet ”Din inledning var för svår”. Var öppen för möjligheten att olika personer ibland uppfattar samma sak på olika sätt. Hämta gärna in åsikter från flera i gruppen.
10. Läraren frågar övriga studenter om de har fler utvecklingsförslag och kan lägga till ett eget om det är påkallat.
11. Läraren summerar studentens styrkor, de utvecklingsförslag som diskuterats samt avslutar med ett positivt utlåtande.
12. De ifyllda återkopplingsformulären kan med fördel delas ut efter alla presentationer är avslutade, eftersom de kan bli ett distraktionsmoment.
13. Alla presentatörer läser efter presentationen igenom återkopplingsformulären de fått och sammanfattar återkopplingen i den digitala portföljen. Portföljen nås via [Studentportalen](#). Här fyller studenterna även i självvärderingsformuläret där de anger om de uppfyllt de olika kriterierna samt specificerar något de ska tänka på till nästa gång.

DiaNa-rutiner för bemötande av studenter med talängslan

1. Det är viktigt att *benämna problemet talängslan* tidigt i utbildningen och informera studenterna om att vi samarbetar med Studenthälsan. Denna information sker vanligen under introduktionen till DiaNa. Där nämns att undersökningar visar att ca 20% ogillar så mycket att tala inför grupp att de försöker undvika sådana situationer och att någon procent besvärar så pass mycket inför en talarsituation att de får ångest med fysiska symptom. Det är främst den senare kategorin som brukar kallas talängsliga, och för dem har Studenthälsan en Våga tala-kurs. Lärare på senare kurser bör påminna samt informera studenter, som ej deltagit i DiaNa tidigare, om detta.

2. Vi lärare ansvarar för att fånga upp enskilda studenter som visar tecken på talängslan, antingen genom att studenten pratar med sin lärare om detta, genom att de uteblir eller om de under en presentationsövning visar tecken på stor ångest. Som lärare bör man ta en diskussion med studenten, vilket leder fram till något av följande alternativ: i) att studenten efter att ha informerats om övningarnas upplägg deltar i övningarna som vanligt; ii) att studenten med någon form av specialarrangemang arbetar med sin talängslan inom ramen för DiaNa; eller iii) att studenten med stöd från DiaNa-koordinatorerna tar kontakt med Studenthälsan.
 - i) Om en student är osäker på hur övningarna och återkopplingen kommer att gå till kan man t.ex. visa denna guide och informera om att vi försöker skapa en trygg atmosfär och framförallt lyfter fram det positiva i återkopplingen. Det är för studenternas utveckling vi har denna träning.
 - ii) Om studenten vill arbeta med problemet inom DiaNas ramar handlar det om studenter som anser sig kunna få hjälp av den gradvisa träning vi genomför. Vilka specialarrangemang vi kan erbjuda beror på vad det är i presentationssituationen som studenten tycker är jobbigt. Om det handlar om att studenten är osäker på ämnesinnehållet kan man erbjuda studenten att gå igenom det med en lärare innan presentationen. Den viktigaste åtgärden för att minska nervositeten är att förbereda sig väl, t.ex. genom att se till att man kan ämnet man ska presentera, ha ett manus man är trygg med, samt öva. Är det att behöva stå ensam inför gruppen som är jobbigt kan studenten istället få sitta på sin plats och svara på frågor. För även en dialog med studenten om hur man inför gruppen hanterar eventuella specialarrangemang. Som lärare är det viktigt att man bistår denna student med att få del av ärlig och förstärkande positiv

återkoppling. Detta för att studenten med starkt självförtroende ganska snart ska kunna genomföra övningar på samma sätt som övriga studenter. Som lärare kontaktar man en DiaNa-koordinator som kan bistå under processen och ge lärare på påföljande kurser viss beredskap för denna student.

- iii) Om studenten eller läraren anser att Studenthälsan är den hjälp som behövs så hänvisar läraren studenten först till någon av DiaNa-koordinatorerna. Vi hjälper sedan studenten vidare i sin kontakt med Studenthälsan. När en student kontaktar Studenthälsan bokas först ett samtal för att kartlägga studentens situation. Efter samtalet kan studenten bli rekommenderad att gå en Våga tala-kurs (betalas av studenten själv och kostar 900 kr) eller andra åtgärder. Medan studenten arbetar aktivt med sin situation tillsammans med Studenthälsan behöver studenten i de flesta fall inte genomföra muntliga presentationer, men det är viktigt att studenten är med under momenten för att få del av ämnesinnehållet på kursen. DiaNa-koordinatören bör kontinuerligt få information av studenten för att kunna bistå och informera lärare på fortsatta kurser för att studenten så småningom ska kunna delta i de ordinarie övningarna.

Dialog och lyhördhet mellan student, lärare, DiaNa-koordinator och ev. Studenthälsan är centralt för varje enskild student som har talängslan eller liknande problem.

Studenthälsan

018-15 50 50, receptionen@sh.uu.se

Information om Våga tala-kursen: <http://sh.uu.se/kurser/vaga-tala/>

Språkverkstaden är öppen för alla studenter vid Uppsala universitet som själva känner behov av hjälp med skriftlig eller muntlig framställning.

<http://www.sprakverkstaden.uu.se/>